

TARYBOS SPRENDIMAS 2013/698/BUSP

2013 m. lapkričio 25 d.

kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų neteisėtų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti neteisėtos prekybos jais riziką

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 26 straipsnio 2 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2003 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Taryba priėmė Europos saugumo strategiją, kurioje nustatyti penki pagrindiniai uždaviniai, kuriuos turi spręsti Sąjunga: terorizmas, masinio naikinimo ginklų platinimas, regioniniai konfliktai, valstybių nefunkcionavimas ir organizuotas nusikalstamumas. Sprendžiant keturis iš šių penkių uždavinių pagrindinė spręstina problema yra susijusi su įprastinių ginklų, įskaitant šaulių ir lengvuosius ginklus, neteisėtos gamybos, perdavimo bei platinimo ir jų perteklinio kaupimo bei nekontroliuojamo plitimo padariniais. Neteisėti ginklai didina nesaugumą Užsachario Afrikoje, Artimuosiuose Rytuose ir daugelyje kitų pasaulio regionų, dėl jų aštrėja konfliktas, kenkiama taikos kūrimui pasibaigus konfliktui ir taip keliami rimta grėsmė taikai ir saugumui;
- (2) 2005 m. gruodžio 15–16 d. Taryba priėmė ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (toliau – ES šaulių ir lengvųjų ginklų strategija), kurioje nustatytos ES veiksmų šaulių ir lengvųjų ginklų srityje gairės. Strategijoje Afrika įvardijama kaip labiausiai nuo neteisėto šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimo ir plitimo nukentėjęs žemynas. Be to, joje pripažįstama, kad šaulių ir lengvųjų ginklų perdavimo Užsachario Afrikai problemos negalima atskirti nuo perdavimo šaltinių problemos, ir nurodoma, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti šaulių ir lengvųjų ginklų platinimo Afrikoje būdams ir priemonėms, įskaitant neteisėtą tarpininkavimą ir vežimą;
- (3) ES šaulių ir lengvųjų ginklų strategijoje taip pat tvirtinama, kad Sąjunga turėtų stiprinti ir remti sankcijų stebėsenos mechanizmą bei remti eksporto kontrolės stiprinimą, taip pat Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP⁽¹⁾ propagavimą, *inter alia*, skatindama taikyti skaidrumo didinimo priemones;
- (4) 2001 m. liepos 20 d. priėmus Jungtinių Tautų veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo visais aspektais (toliau – JT veiksmų programa), visos JT valstybės narės įsipareigojo užkirsti kelią neteisėtai prekybai šaulių ir lengvaisiais ginklais ar jų nukreipimui leidimo neturintiems gavėjams ir vertinant eksporto leidimo paraiškas visų pirma atsižvelgti į šaulių ir lengvųjų ginklų nukreipimo į neteisėtą prekybą riziką;
- (5) 2005 m. gruodžio 8 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė Tarptautinį dokumentą, įgalinantį valstybes laiku ir patikimai identifikuoti ir susekti neteisėtus šaulių ir lengvuosius ginklus;
- (6) 2007 m. bendroje Afrikos ir ES strateginėje partnerystėje nurodyta, kad neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų pernelyg didelio kaupimo prevencija – sritis, kurioje reikia veikti stiprinant pajėgumus, kuriant tinklus, bendradarbiaujant ir keičiantis informacija;
- (7) 2012 m. antrojoje JT veiksmų programos peržiūros konferencijoje visos JT valstybės narės dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą užkirsti kelią neteisėtai prekybai šaulių ir lengvaisiais ginklais, įskaitant jų nukreipimą leidimo neturintiems gavėjams, ir JT veiksmų programoje išdėstytus įsipareigojimus, susijusius su eksporto leidimo paraiškų vertinimu;
- (8) 2013 m. balandžio 2 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė Sutarties dėl prekybos ginklais (toliau – SPG) tekstą. Tos sutarties tikslas – nustatyti aukščiausius įmanomus bendrus tarptautinius standartus tarptautinei prekybai įprastine ginkluote reguliuoti arba tokiam reguliavimui gerinti siekiant užkirsti kelią neteisėtai prekybai įprastine ginkluote, išnaikinti ją ir užkirsti kelią neteisėtam nukreipimui. Sąjunga turėtų remti visas JT valstybes nares vykdant veiksmingą ginklų perdavimo kontrolę, kad būtų užtikrinta, jog įsigaliojus SPG ji būtų kuo veiksmingesnė, visų pirma kiek tai susiję su jos 11 straipsnio įgyvendinimu;
- (9) todėl Sąjunga nori finansuoti visuotinę ataskaitų dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų neteisėtų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmą, kad būtų sumažinta neteisėtos prekybos jais rizika, siekiant prisidėti prie pirmiau nurodytų tikslų įgyvendinimo,

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Siekiant įgyvendinti ES šaulių ir lengvųjų ginklų strategiją ir skatinti taiką bei saugumą, pagal projektą vykdoma veikla, kurią remia Sąjunga, siekiama šių konkrečių tikslų:

- sukurti prieinamą ir vartotojams patogią visuotinę informaciją apie neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei įprastinius ginklus ir šaudmenis valdymo sistemą (*iTrace*), kad politiką formuojantys asmenys, įprastinės ginkluotės kontrolės ekspertai ir įprastinės ginkluotės eksporto kontrolės pareigūnai gautų atitinkamą informaciją ir jie galėtų kurti veiksmingas, įrodymais grindžiamas strategijas bei projektus, nukreiptus prieš neteisėtą šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų plitimą,
- vykdyti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų, kurie platinami nuo konfliktų nukentėjusiose teritorijose, tyrimus vietoje ir visus duomenis apie surinktus įrodymus įkelti į informacijos valdymo sistemą,
- visuotinėje informacijos valdymo sistemoje centralizuotai pateikti esamus politikos formavimui svarbius dokumentus apie šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų perdavimus, įskaitant nacionalines ginkluotės eksporto ataskaitas, šalių ataskaitas, skirtas JT įprastinių ginklų registru ir JT neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais veiksmų programai, nacionalinių, regioninių ir tarptautinių dokumentų tekstus, bei ataskaitas dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų perdavimų, parengtas JT sankcijų stebėsenos grupių, pilietinės visuomenės organizacijų ir tarptautinės naujienų žiniasklaidos,
- didinti informuotumą išplatinant projekto rezultatus, tarptautiniu ir nacionaliniu mastu politiką formuojantiems asmenims, įprastinės ginkluotės kontrolės ekspertams ir ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms pristatyti sistemos *iTrace* paskirtį ir galimas funkcijas, didinti tarptautinius pajėgumus vykdyti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėto plitimo stebėseną, padėti politiką formuojantiems asmenims nustatyti prioritetines tarptautinės paramos ir bendradarbiavimo sritis, taip pat mažinti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėto nukreipimo riziką. Informavimo iniciatyvos taip pat bus skirtos dalijimuisi informacija koordinuoti ir tvarioms partnerystėms su asmenimis bei organizacijomis, galinčiais parengti informaciją, kurią galima įkelti į sistemą *iTrace*, kurti,
- teikti ataskaitas dėl svarbiausių politikos klausimų, parengtas remiantis veiksmų vietoje vykdytų tyrimų metu surinktais ir *iTrace* sistemoje pateiktais duomenimis, dėl konkrečių sričių, į kurias turėtų būti atkreiptas tarptautinis dėmesys, įskaitant

pagrindinius prekybos neteisėtai šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais ir šaudmenimis dėsningumus, taip pat ginklų bei šaudmenų, kuriais neteisėtai prekiaujama, pasiskirstymą regione.

Sąjunga finansuoja projektą, kurio išsamus aprašymas išdėstytas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1. Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) yra atsakingas už šio sprendimo įgyvendinimą.
2. 1 straipsnyje nurodyto projekto techninį įgyvendinimą vykdo bendrovė *Conflict Armament Research Ltd.* (CAR).
3. CAR atlieka savo užduotis vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Šiuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis ir CAR sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytam projektui įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 2 320 000 EUR. Bendra biudžeto sąmata visam projektui yra 2 416 667 EUR; ši suma suteikiama pasitelkiant bendrą finansavimą, kurį užtikrina CAR.
2. Iš 1 dalyje nustatytos sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.
3. Komisija prižiūri, kad 1 dalyje nurodyta orientacinė finansavimo suma būtų tinkamai tvarkoma. Šiuo tikslu ji sudaro reikiamą susitarimą su CAR. Susitarime nustatoma, kad CAR turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.
4. Įsigaliojus šiam sprendimui, Komisija stengiasi kuo greičiau sudaryti 3 dalyje nurodytą susitarimą. Ji informuoja Tarybą apie sunkumus, kurie kyla minėto proceso metu, ir praneša to susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis pateikia Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitą, grindžiamą reguliariai kas ketvirtį rengiamomis CAR ataskaitomis. Šios ataskaitos yra Tarybos atliekamo įvertinimo pagrindas.
2. Komisija teikia ataskaitas, susijusias su 1 straipsnyje nurodyto projekto finansiniais aspektais.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.
2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 24 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jei per tą laikotarpį susitarimas nesudaromas, šis sprendimas netenka galios praėjus šešiams mėnesiams nuo jo įsigaliojimo dienos.

Priimta Briuselyje 2013 m. lapkričio 25 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. PAVALKIS

PRIEDAS

**Visuotinis ataskaitų dėl šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmas
*iTrace*****1. Bendra informacija ir pagal BUSP teikiamos paramos loginis pagrindimas**

- 1.1. Šis sprendimas grindžiamas keliais iš eilės priimtais Tarybos sprendimais dėl kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų neteisėto nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais destabilizuojančiu poveikiu. Neteisėtas šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų platinimas – vienas iš pagrindinių valstybės stabilumui kenkiančių ir konfliktus aštrinančių veiksnių, keliantis rimtą grėsmę taikai ir saugumui. Kaip nurodyta ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategijoje, Afrika tebėra labiausiai nuo vidaus konfliktų poveikio nukentėjęs žemynas, o situaciją blogina destabilizuojantis šaulių ir lengvųjų ginklų įvežimas. Vien Afrikos taikos palaikymo operacijų ir ginklų embargų skaičius aiškiai parodo Afrikos valstybėms dėl šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų neteisėto kaupimo ir plitimo kylančios grėsmės mastą. Kiti pasaulio regionai, įskaitant tam tikras Lotynų ir Centrinės Amerikos, Centrinės ir Rytų Azijos, Balkanų ir Artimųjų Rytų dalis, yra panašiai nukentėję dėl neteisėto šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų platinimo.

Šiuo metu tarptautinei bendruomenei trūksta gyvybiškai svarbių stebėsenos ir diagnozavimo pajėgumų kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų platinimu srityje. Taip yra dėl trijų susijusių veiksnių. Pirma, daugiausiai neteisėta prekyba įprastiniais ginklais vykdoma sausumoje nuo konfliktų nukentėjusiuose regionuose, kuriuose beveik nevykdoma stebėsenos vietoje. Antra, esamų stebėsenos pajėgumų tarpusavyje ryšiai yra silpni: JT sankcijų stebėsenos grupės, taikos palaikymo misijos ir nevyriausybinių organizacijų veikia daugmaž vienos nuo kitų atskirai, o iš jų gaunama informacija yra suskaidyta. Trečia, dėl ribotos ir nekoordinuojamos stebėsenos politiką formuojantys asmenys negauna reikiamos informacijos, reikalingos veiksmingai kovos su platinimu politikai formuoti.

Šiuo sprendimu siekiama, kad politiką formuojantiems asmenims, ginkluotės kontrolės ekspertams ir ginkluotės eksporto kontrolės pareigūnams būtų teikiama sistemingai renkama aktuali informacija, kurią gavę jie galėtų kurti veiksmingas, įrodymais grindžiamas kovos su platinimu strategijas, nukreiptas prieš neteisėtą šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų plitimą, siekiant padidinti tarptautinį ir regioninį saugumą. Taip jiems bus padedama sėkmingą reagavimo strategiją derinti su adekvaciais prevenciniais veiksmais siekiant kovoti su neteisėta pasiūla bei paklausa ir užtikrinti veiksmingą įprastinės ginkluotės kontrolę trečiojoje šalyje.

- 1.2. Šiuo sprendimu numatoma sukurti viešai prieinamą neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų sekimo internetinę sistemą (toliau – *iTrace* sistema), kurią pasitelkus būtų fiksuojamos konkrečios ginklų rūšys, tiekėjai, perdavimo kryptys ir neteisėti gavėjai. Daugiausia dėmesio *iTrace* sistemoje bus skiriama nuo konfliktų nukentėjusiems regionams, tačiau ji bus naudojama ir kaip visuotinis ataskaitų teikimo mechanizmas, kuriuo nacionalinėms Vyriausybėms bus suteikta galimybė stebėti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais bei šaudmenimis ir nustatyti jų neteisėto nukreipimo atvejus. Tai bus pirmasis visuotinis mechanizmas, skirtas sistemingai neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais ir šaudmenimis stebėsenai, ir taip bus padedama nustatyti tinkamas jų neteisėto nukreipimo bei neteisėtos prekybos jais rizikos mažinimo priemones. Kai įsigalios Sutartis dėl prekybos ginklais, taikant šį mechanizmą taip pat bus lengviau stebėti jos įgyvendinimą, bus teikiama išsami informacija, padėsianti rengti Sutarties dėl prekybos ginklais įgyvendinimo peržiūras, ir stiprinami nacionalinių Vyriausybių pajėgumai numatyti sprendimų dėl ginkluotės eksporto licencijų išdavimo poveikį.

Šiame sprendime numatoma, kad bus pritaikyta sudėtinga informacijos valdymo programinė įranga, sukurtas interneto portalas su visapusiškos paieškos funkcija, kad būtų galima geografiškai pavaizduoti neteisėtus ginklų perdavimus, ir sukurta tyrimų vietoje programa; taip į *iTrace* realiu laiku bus įkeliami įrodymai apie neteisėtus ginklų perdavimus. Sprendime taip pat numatoma esamų neteisėtos prekybos ginklais įrodymų peržiūra ir tikrinimas, o jų rezultatai bus įkelti į *iTrace*.

2. Bendrieji tikslai

Toliau aprašytais veiksmais bus remiamos tarptautinės bendruomenės pastangos kovoti su destabilizuojančiu šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėto nukreipimo ir prekybos jais poveikiu. Įgyvendinant tuos veiksmus politiką formuojantiems asmenims, ginkluotės kontrolės ekspertams ir ginkluotės eksporto kontrolės pareigūnams bus teikiama atitinkama informacija, kurią gavę jie galės kurti veiksmingas, įrodymais grindžiamas kovos su platinimu strategijas, nukreiptas prieš neteisėtą šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų plitimą, siekiant padidinti tarptautinį ir regioninį saugumą. Visų pirma įgyvendinant veiksmus bus:

- a) teikiama konkreti informacija apie neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais, reikalinga siekiant veiksmingiau stebėti JT veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais įgyvendinimą;
- b) teikiama konkreti informacija, skirta Tarptautinio sekimo dokumento įgyvendinimui remti;
- c) teikiama konkreti informacija, skirta pagrindiniams tiekimo maršrutams ir subjektams, dalyvaujantiems šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų tiekime nuo konfliktų nukentėjusiems regionams arba tarptautinėms teroristų organizacijoms, sekti ir įrodymams apie grupes ir asmenis, dalyvaujančius neteisėtoje prekyboje, teikti, taip remiant nacionalinius teismo procesus;

- d) sudaryta galimybė stiprinti atitinkamų JT organų, misijų ir kitų tarptautinių organizacijų bendradarbiavimą šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų sekimo ir tiesioginio informacijos teikimo srityje, remiant esamus stebėsenos mechanizmus, įskaitant Interpolo sistemą iARMS;
- e) teikiama atitinkama informacija, skirta prioritetinėms tarptautinio bendradarbiavimo ir pagalbos sritims nustatyti, pavyzdžiui, projektų, susijusių su atsargų saugumu ir (arba) sienų valdymu, finansavimas, siekiant veiksmingai kovoti su šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų bei šaudmenų neteisėtu nukreipimu ir neteisėta prekyba jais;
- f) sukurtas mechanizmas, skirtas padėti stebėti SPG, kai ji įsigalios, įgyvendinimą, visų pirma siekiant nustatyti perduotų įprastinių ginklų neteisėto nukreipimo atvejus ir padėti Vyriausybei įvertinti neteisėto nukreipimo riziką prieš eksportuojant įprastinius ginklus, visų pirma nustatyti neteisėto nukreipimo riziką perkančiojoje šalyje arba reeksporto nepageidaujamomis sąlygomis riziką.

3. Ilgalaikis projekto tvarumas ir rezultatai

Įgyvendinant šiuos veiksmus bus sukurta patvari šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėto plitimo nuolatinės stebėsenos sistema. Tikimasi iš esmės pagerinti esamą su ginklais susijusią informaciją ir reikšmingai remti tikslingą veiksmingą įprastinės ginkluotės kontrolės ir ginkluotės eksporto kontrolės politikos plėtojimą. Visų pirma projektu siekiama:

- a) sukurti informacijos valdymo sistemą, kuria būtų užtikrinta, kad ilgą laiką (mažiausiai 10 metų) būtų renkami ir analizuojami duomenys apie neteisėtus įprastinius ginklus;
- b) asmenims, kurie formuoja su įprastinės ginkluotės kontrole susijusią politiką, ir tos srities ekspertams suteikti priemonę, kad jie galėtų nustatyti veiksmingesnes strategijas ir prioritetines pagalbos bei bendradarbiavimo sritis (pvz., nustatant subregioninius ar regioninius bendradarbiavimo, veiksmų koordinavimo ir dalijimosi informacija mechanizmus, kuriuos reikia sukurti ar sustiprinti; nustatant nesaugias nacionalines ginklų atsargas, neteisėto perdavimo maršrutus, silpną sienų kontrolę ir nepakankamus teisėsaugos pajėgumus);
- c) užtikrinti lankstumą, kad būtų galima rengti politikai formuoti svarbią informaciją, nepaisant greitai kintančių poreikių politikos srityje;
- d) iš esmės padidinti tarptautinių ginklų stebėsenos organizacijų ir asmenų veiklos efektyvumą sudarant sąlygas naudotis dalijimosi informacija mechanizmu, kurio apimtis būtų nuolat plečiama.

4. Veiksmų aprašymas

- 4.1. 1 projektas. Visuotinės ginklų sekimo informacijos valdymo sistemos *iTrace* ir internetinio kartografinio atvaizdavimo portalo sukūrimas

4.1.1. Projekto tikslas

Pagal projektą bus kuriama programinė įranga, reikalinga tvarkyti, patvirtinti ir kartografiškai atvaizduoti informaciją apie neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus ir šaudmenis. Informacijos valdymo sistema *Dfuze*, kurią jau naudoja kelios nacionalinės policijos ir žvalgybos tarnybos, bus pritaikyta taip, kad būtų galima tvarkyti su ginklais susijusią informaciją. Šioje sistemoje taip pat galima atlikti organizacinio tinklo analizę siekiant stebėti teroristinių grupių ir nusikalstamų organizacijų vykdomą neteisėtos prekybos ginklais veiklą, įskaitant finansinius ryšius. Bus iš esmės patikslintos sistemos *Dfuze* geografinio atvaizdavimo funkcijos, kad būtų užtikrintas *iTrace* sistemos paieškos funkciją turintis viešos priegios internetinis kartografinio atvaizdavimo portalas ir susijusios parsisiuntimo funkcijos.

4.1.2. Pagal projektą vykdoma veikla

Įgyvendinant šį projektą bus vykdoma tokia veikla:

- a) visuotinei šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų sekimo informacijos valdymo sistemai *iTrace* ir internetiniam kartografinio atvaizdavimo portalui reikalingo serverio, kompiuterinės ir tinklo infrastruktūros įsigijimas;
- b) informacijos valdymo sistemos *Dfuze* pirkimas ir tikslinimas, visų pirma duomenų įvedimo laukų kategorijų pakeitimas ir sistemos *iTrace* internetinio kartografinio atvaizdavimo portalo sukūrimas.

4.1.3. Projekto rezultatai

Projektu siekiama:

- a) visiems interneto naudotojams suteikti galimybę naršyti informaciją apie tam tikrą pasaulio vietovę, šalį, regioną ar žemyną;
- b) nustatyti toje vietovėje, šalyje, regione ar žemyne neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus bei šaudmenis ir pateikti vaizdinį įrodymą;
- c) internetiniame pasaulio žemėlapyje žymėti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų, kuriais neteisėtai prekiaujama, bet kurio vieneto (iš tūkstančių) perdavimo datas, neteisėto tiekimo maršrutus ir neteisėta prekyba užsiimančius asmenis;

- d) automatiškai atrinkti panašius atvejus (tos pačios rūšies, gamybos šalies ar gamybos serijos šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus ar šaudmenis) ir juos bei jų buvimo vietas žymėti internetiniame pasaulio žemėlapyje;
- e) nustatyti ir atvaizduoti neteisėtai nukreiptų arba neteisėtai perkamų ar parduodamų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų rūšių ar tarptautinių neteisėtos prekybos organizacijų ryšius;
- f) rengti išsamias ataskaitas (pavyzdžiui, dėl neteisėto nukreipimo masto atitinkamoje šalyje arba nukreiptų ginklų kilmės), kurios bus teikiamos PDF formatu;
- g) rūšiuojant pagal šalį ir bendrai pateikti esamus politikos formavimui aktualius dokumentus apie šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų perdavimus, įskaitant nacionalines ginkluotės eksporto ataskaitas, šalių ataskaitas, skirtas JT įprastinių ginklų registru ir JT neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo veiksmų programai, atitinkamų nacionalinių, regioninių ir tarptautinių priemonių tekstus, taip pat ataskaitas dėl šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėtų perdavimų, parengtas JT sankcijų stebėsenos grupių, pilietinės visuomenės organizacijų ir tarptautinės naujienų žiniasklaidos;
- h) šią sistemą visiškai sujungti su Interpolo sistema iARMS, kad Interpolas galėtų palyginti sistemoje iARMS užregistruotus nusikaltimų ginklus palyginti su sistemoje iTrace surinkta informacija apie konfliktuose naudojamus ginklus;
- i) rengti nustatyto formato rizikos vertinimo ataskaitas siekiant padėti įprastinių ginklų kontrolės ekspertams nustatyti prioritetines tobulinimo, pagalbos ir bendradarbiavimo sritis ir padėti nacionalinėms ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms atpažinti konkrečią neteisėto nukreipimo riziką.

4.1.4. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Įgyvendinant projektą bus sukurta laisvai ir viešai prieinama internetinė atvaizdavimo sistema nenustatant jokių apribojimų galimiems naudos gavėjams.

4.1.5. Projekto naudos gavėjai

Kai į sistemą iTrace bus įkelti duomenys (žr. 4.2 ir 4.3 skirsnius), ji teiks išsamią informaciją, skirtą konkrečiai šiems subjektams (bet prieinamą ir kitiems): nacionalinę ginklų kontrolės politiką formuojantiems asmenims, ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms, regioninėms ir tarptautinėms organizacijoms (įskaitant JT sankcijų stebėsenos grupes, JT taikos palaikymo misijas, Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biurą (UNODC), Jungtinių Tautų nusiginklavimo reikalų biurą (UNODA) ir Interpolą), nevyriausybinėms tyrimų organizacijoms (įskaitant Bonos tarptautinį konversijos centrą (BICC), Taikos tyrimų ir informacijos grupę (GRIP), Stokholmo tarptautinį taikos tyrimų institutą (SIPRI) ir Šaulių ginklų apžvalgos mechanizmą), gynimo organizacijoms (įskaitant „Amnesty International“ ir „Human Rights Watch“) ir tarptautinei naujienų žiniasklaidai.

- 4.2. 2 projektas. Tyrimai vietoje ir retrospekciniai tyrimai, reikalingi, kad į iTrace būtų galima realiu laiku įkelti patvirtinamuosius dokumentus apie šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėtą nukreipimą bei prekybą jais ir kitą atitinkamą informaciją.

4.2.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant projektą bus vykdomi šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų, platinamų nuo konfliktų nukentėjusiose teritorijose, tyrimai vietoje. Šis projektas – bandomoji iniciatyva, kuria siekiama patvirtinti iTrace naudingumą rengiant naujausią informaciją apie šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėtą nukreipimą ir prekybą jais Užsachario regiono šalyse. Jo taikymo sritis apims kelias ypatingą susirūpinimą ES valstybėms narėms keliančias šalis, įskaitant, pavyzdžiui, Centrinės Afrikos Respubliką, Libiją, Malį, Nigerį, Pietų Sudaną, Sudaną ir Somalį. Be to, pagal projektą bus vykdomi retrospekciniai tyrimai, kad į iTrace sistemą būtų galima įkelti iš kitų organizacijų (ne CAR) surinktą patikrintą esamą informaciją apie atitinkamus perdavimus.

4.2.2. Pagal projektą vykdoma veikla

Įgyvendinant šį projektą bus vykdoma tokia veikla:

- a) kvalifikuotų ginkluotės ekspertų komandiravimas atlikti neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų, šaudmenų ir susijusių reikmenų, atgautų ginkluotų konfliktų Užsachario regiono valstybėse metu, analizę vietoje;
- b) su neteisėtais šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais neteisėtais įprastiniais ginklais, šaudmenimis ir jų naudotojais susijusių pagrindžiamųjų dokumentų analizė, apžvalga ir tikrinimas, įskaitant, *inter alia*, ginklų nuotraukų, jų sudedamųjų dalių ir vidinėje bei išorinėje pusėje esančio ženklavimo, pakuočių, susijusių važtaraščių ir tyrimų vietoje rezultatų (naudotojai, tiekėjai ir perdavimo maršrutai);

- c) naujausių ankstesnio laikotarpio įrodymų apie atitinkamus šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų perdavimus, kuriuos surinko kitos organizacijos (ne CAR), įskaitant JT sankcijų stebėsenos grupių, pilietinės visuomenės organizacijų ir tarptautinės naujienų žiniasklaidos ataskaitas, peržiūra ir tikrinimas;
- d) visų surinktų ir peržiūrėtų įrodymų įkėlimas į informacijos valdymo sistemą *iTrace* ir internetinį kartografinio atvaizdavimo portalą;
- e) vietos partnerių nustatymas ir parama jiems, kad siūlomų veiksmų laikotarpiu ir vėliau būtų užtikrintas nepertraukiamas *iTrace* reikalingų duomenų rinkimas;
- f) užtikrinamas ryšys su ES Vyriausybe siekiant iš anksto nustatyti nacionalinius ryšių palaikymo centrus ir sukurtas koordinavimo mechanizmas siekiant patikslinti CAR vykdomų tyrimų aprėptį ir sumažinti galimus interesų konfliktus prieš jai atliekant tyrimus.

Šis projektas bus įgyvendinamas palaipsniui visą dvejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.2.3. Projekto rezultatai

Projektu siekiama:

- a) *in situ* dokumentuoti daiktinius įrodymus apie neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus ir šaudmenis nuo konfliktų nukentėjusiam Uzsachario regione;
- b) tikrinti ir nagrinėti neteisėtos prekybos atvejus remiantis CAR ir kitų organizacijų surinktais įrodymais apie visuose regionuose neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus ir šaudmenis;
- c) teikti konkrečius vaizdinius įrodymus apie neteisėtai nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus įprastinius ginklus ir šaudmenis, įskaitant jų nuotraukas, serijos numerius, gamyklų ženklimą, dėžes, pakuočių sąrašus, važtaraščius ir galutinio naudotojo sertifikatus;
- d) rengti tekstines ataskaitas apie neteisėtą veiklą, įskaitant neteisėtos prekybos maršrutus, ginklų neteisėto nukreipimo arba neteisėto perdavimo dalyvius ir papildomų veiksmų įvertinimą (įskaitant neveiksmingą atsargų valdymą bei apsaugą ir sąmoningai, valstybės lygiu valdomus neteisėto tiekimo tinklus);
- e) pirmiau nurodytus įrodymus įkelti į informacijos valdymo sistemą *iTrace* ir internetinį kartografinio atvaizdavimo portalą siekiant juos visiškai viešai išplatinti.

4.2.4. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Surengta ne daugiau kaip 30 komandiruočių veiksmų vietoje (įskaitant pratęstas komandiruotes, jei reikia) per dvejų metų laikotarpį siekiant surinkti įrodymus, kuriuos būtų galima įkelti į informacijos valdymo sistemą *iTrace* ir internetinį kartografinio atvaizdavimo portalą.

4.2.5. Projekto naudos gavėjai

Žr. ankstesnį 4.1.5 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; tas pats sąrašas taikomas visiems šiame sprendime išdėstytiems projektams.

4.3. 3 projektas. Suinteresuotųjų subjektų informavimas ir veiksmų koordinavimas tarptautiniu mastu

4.3.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant šį projektą, tarptautinę ir nacionalinę politiką formuojantiems asmenims, įprastinės ginkluotės kontrolės ekspertams ir ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms bus pademonstruota sistemos *iTrace* nauda. Informavimo iniciatyvos taip pat bus skirtos tam, kad būtų koordinuojamas dalijimasis informacija ir kuriamos tvirtos partnerystės su asmenimis ir organizacijomis, kurie gali parengti informaciją, kurią galima įkelti į *iTrace*.

4.3.2. Pagal projektą vykdoma veikla

Įgyvendinant šį projektą bus vykdoma tokia veikla:

- a) CAR darbuotojų rengiami pristatymai dviejose Briuselyje organizuojamose konferencijose. Darbuotojų rengiami pristatymai bus skirti *iTrace* pademonstruoti, daugiausia dėmesio skiriant: 1) jos teikiamai konkrečiai naudai vykdančią JT veiksmų programos ir Sutarties dėl prekybos ginklais įgyvendinimo stebėseną; 2) jos naudingumui nustatant prioritetines tarptautinės pagalbos ir bendradarbiavimo sritis ir 3) jos kaip rizikos vertinimo profilavimo mechanizmo naudingumui ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms;
- b) CAR darbuotojų rengiami pristatymai įvairiose tarptautinėse konferencijose (ES, JT, ESBO ir regioninėse organizacijose, įskaitant Afrikos Sąjungą, Vakarų Afrikos valstybių ekonominę bendriją (VAVEB) ir Regioninį šaulių ir lengvųjų ginklų centrą Didžiųjų Ežerų regione, Afrikos Kyšulyje ir kaimyninėse valstybėse (RECSA)). Darbuotojų rengiami pristatymai bus skirti *iTrace* pademonstruoti politiką formuojantiems asmenims, tvirtoms partnerystėms su asmenimis ir organizacijomis, kurie gali parengti informaciją, kurią galima įkelti į sistemą *iTrace*, skatinti ir plėtoti, taip pat politiką formuojantiems asmenims padėti nustatyti prioritetines tarptautinės pagalbos ir bendradarbiavimo sritis.

Šis projektas bus įgyvendinamas visą dvejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.3.3. Projekto rezultatai

Projektu siekiama:

- a) skleisti *iTrace* naudą nacionalinę ir tarptautinę politiką formuojantiems asmenims, kurie siekia įgyvendinti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų kontrolės ir ginklų eksporto kontrolės susitarimus (JT veiksmų programa ir SPG) ir įvertinti jų įgyvendinimą;
- b) teikti atitinkamą informaciją siekiant padėti politiką formuojantiems asmenims ir įprastinės ginkluotės kontrolės ekspertams nustatyti prioritetines tarptautinės pagalbos ir bendradarbiavimo sritis ir kurti veiksmingas kovos su ginklų platinimu strategijas;
- c) ginkluotės eksporto licencijas išduodančioms institucijoms teikti išsamią informaciją apie *iTrace* ir jos teikiamą naudą rizikos vertinimo srityje ir sudaryti galimybę teikti atsiliepimus ir tobulinti sistemą;
- d) toliau kurti besiplečiančios šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų kontrolės ekspertų, kurie dalyvauja atliekant *in situ* įprastinių ginklų ir šaudmenų neteisėto nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais atvejų tyrimus, grupės tinklą;
- e) geriau informuoti visuomenę apie šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų ir šaudmenų sekimą siekiant padėti stebėti JT veiksmų programos, SPG ir kitų tarptautinių ir regioninių ginkluotės kontrolės ir ginkluotės eksporto kontrolės priemonių įgyvendinimą.

4.3.4. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Surengta ne daugiau kaip 12 konferencijų, kuriose dalyvaus CAR darbuotojai ir iš kurių dvi vyks Briuselyje. Visose konferencijose, be kita ko, bus pristatoma *iTrace* sistema. Galutinėje ataskaitoje bus pateiktos konferencijų darbotvarkės ir trumpos santraukos.

4.3.5. Projekto naudos gavėjai

Žr. ankstesnį 4.1.5 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; tas pats sąrašas taikomas visiems šiame sprendime išdėstytiems projektams.

4.4. 4 projektas. *iTrace* politikos ataskaitos

4.4.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant projektą bus teikiamos pagrindinių politikos klausimų ataskaitos, parengtos remiantis atliekant tyrimus vietoje surinktais duomenimis, kurie pateikti *iTrace*. Ataskaitomis bus siekiama atkreipti dėmesį į tam tikras tarptautiniu mastu susirūpinimą keliančias sritis, įskaitant pagrindinius neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais ir šaudmenimis dėsningumus, ginklų ir šaudmenų, kuriais neteisėtai prekiaujama, regioninių pasiskirstymą ir prioritetines tarptautinio dėmesio sritis.

4.4.2. Pagal projektą vykdoma veikla

Atliekama išsami analizė, kurios pagrindu rengiamos, peržiūrimos, redaguojamos ir skelbiamos keturios *iTrace* politikos ataskaitos.

4.4.3. Projekto rezultatai

Projektu siekiama:

- a) parengti keturias ataskaitas, iš kurių kiekviena skirta atskiram tarptautinį susirūpinimą keliančiam klausimui;
- b) užtikrinti *iTrace* politikos ataskaitų išplatimą visoms ES valstybėms narėms;
- c) sukurti tikslinio informavimo strategiją, kad būtų užtikrinta didžiausia pasaulinio masto aprėptis;
- d) išlaikyti veiksmų matomumą politinėje plotmėje ir tarptautinėje naujienų žiniasklaidoje, *inter alia*, realiu laiku teikiant informaciją apie neteisėtus ginklus, teikiant politikai aktualią analizę vykstantiems ginkluotės kontrolės procesams remti ir pritaikant ataskaitas, kad būtų užtikrintas didžiausias tarptautinės naujienų žiniasklaidos susidomėjimas.

4.4.4. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Keturios *iTrace* sistemos politikos ataskaitos, parengtos per siūlomų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį ir išplatintos pasauliniu mastu.

4.4.5. Projekto naudos gavėjai

Žr. ankstesnį 4.1.5 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; tas pats sąrašas taikomas visiems šiame sprendime išdėstytiems projektams.

5. Projektų įgyvendinimo vietos

1 projekto įgyvendinimo vieta – Jungtinė Karalystė. Pagal projektą pripažįstama, kad veiksmų vietoje atliekamų tyrimų norimų rezultatų negalima gauti nuotoliniu būdu, todėl įgyvendinant 2 projektą reikės surengti daug įprastinės ginkluotės ekspertų komandiruočių į veiksmų vietą Užsachario regiono šalyse. Šios komandiruotės bus vertinamos kiekvienu konkrečiu atveju atskirai, atsižvelgiant į saugumą, prieinamumą ir galimybę gauti informaciją. Bendrovė CAR jau užmezgė ryšius arba vykdo projektus daugelyje atitinkamų Užsachario regiono šalių. 3 projektas bus įgyvendinamas tarptautinėse konferencijose visame pasaulyje, kad būtų užtikrintas kuo didesnis projekto matomumas. 4 projektas bus įgyvendinamas Jungtinėje Karalystėje.

6. Trukmė

Visa numatoma jungtinių projektų trukmė – 24 mėnesiai.

7. Projektą įgyvendinantis subjektas ir ES matomumas

- 7.1. Šio sprendimo techninis įgyvendinimas bus pavestas bendrovei CAR. CAR atliks savo užduotį vyriausiojo igalio-
tinio atsakomybe

CAR susiformavo iš didėjančio su ginkluote susijusių tyrimus atliekančių subjektų tinklo, kuris 2006 m. pirmas pradėjo vykdyti veiklą įprastinių ginklų ir šaudmenų identifikavimo ir sekimo srityje. Tai vienintelė JT sistemai nepriklausanti organizacija, išimtinai užsiimanti įprastinių ginklų, šaudmenų ir susijusios įrangos identifikavimu ir sekimu veiksmų vietoje, vykstant šiuolaikiniams ginkluotiems konfliktams, o jos veiklos sritis yra daug platesnė nei JT stebėsenos grupių, kurių dėmesys skirtas tik valstybėms, kurioms taikomos sankcijos.

Be to, ji vykdo labiau specializuotą veiklą nei esančios nevyriausybines ginklų kontrolės organizacijos, tokios kaip Bonos tarptautinis konversijos centras (BICC), Taikos tyrimų ir informacijos grupė (GRIP), Stokholmo tarptautinis taikos tyrimų institutas (SIPRI) ir Šalių ginklų apžvalgos mechanizmas. Sukurta konsultuojantis ⁽¹⁾ su minėtomis organizacijomis, CAR užpildo didelę jų tyrimų ir analitinės veiklos spragą. Taip yra todėl, kad jos daugiausia atlieka makrolygio tyrimus (prekybos statistikos analizę ir renka iš trečiųjų šalių informaciją apie neteisėtą prekybą ginklais) arba atlieka vidurinio lygio darbą tam tikrose šalyse (dažnai tas darbas susijęs su ginkluoto smurto apžvalgomis ir pagrindinis dėmesys neskiriamas ginklams *per se*).

Priešingai nei tos organizacijos, CAR išimtinai užsiima ginklų identifikavimu ir sekimu veiksmų vietoje. Šis požiūris, pagal kurį visi atvejai tiriami atskirai, ir techniniai pajėgumai, kurių reikia tokiam požiūriui taikyti, yra būtini siekiant visapusiškai atvaizduoti neteisėtą įprastinės ginkluotės nukreipimą į šalis, kuriose vyksta konfliktas, arba tose šalyse; šiuo metu tarptautinės bendruomenės stebėseną šioje srityje yra nepakankama. Tuo tikslu CAR siunčia nedideles tyrėjų, kurie turi 10 metų arba ilgesnę su ginklais susijusių patirtį, grupes į nuo konfliktų nukentėjusias teritorijas, kad jie vietoje iširtų neteisėtus ginklus ir patvirtintų tai dokumentais. CAR taip pat stengiasi padėti veiksmų vietoje dirbantiems JT sankcijų stebėsenos grupių nariams, JT misijų darbuotojams, žurnalistams ir nepriklausomiems tyrėjams atlikti tyrimus, juos koordinuoti ir patikrinti.

Šios pagrindinės kompetencijos – vienintelis būdas parengti išsamią konkrečiai su ginklais susijusią informaciją, kurios reikia *iTrace* – visuotinei ataskaitų dėl neteisėtų šalių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų teikimo sistemai.

7.2. ES matomumas

CAR imasi visų reikiamų priemonių, kad viešai paskelbtų tai, kad Europos Sąjunga finansavo aptariamus veiksmus. Tokios priemonės vykdomos laikantis ES išorės veiksmų ryšių ir matomumo vadovo, kurį sudarė ir paskelbė Europos Komisija.

Tuo būdu CAR užtikrins Sąjungos įnašo matomumą tinkamu „prekės ženklu“ ir viešumu, akcentuodama Sąjungos vaidmenį, užtikrindama jos veiksmų skaidrumą ir informuodama apie priežastis, dėl kurių priimtas šis sprendimas, taip pat apie Sąjungos paramą įgyvendinant sprendimą ir šios paramos rezultatus. Projekto metu parengta medžiaga bus aiškiai pažymėta Sąjungos vėliavos ženklu laikantis Sąjungos gairių dėl tikslaus vėliavos naudojimo ir vaizdavimo.

8. Ataskaitų teikimas

Bendrovė CAR rengs reguliarias ketvirtines ataskaitas.

⁽¹⁾ Kurdamą projekto *iTrace* koncepciją CAR plačiai konsultavosi su BICC, GRIP, SAS ir SIPRI. Visos keturios organizacijos teigia, kad: a) jos neturi techninių galimybių vykdyti tokį projektą, b) tam, kad galėtų tai daryti, joms reiktų iš esmės tikslinti savo tyrimų darbotvarkes ir pasamdyti ekspertus, ir c) *iTrace* joms labai padėtų vykdyti tyrimus, nes būtų suteiktas trūkstamas veiksmų vietos duomenimis grindžiamas atvaizdavimo komponentas, kuris papildytų esamus nuotolinius prekybos ginklais stebėsenos būdus.